

บทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเองและครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นางพรรณิ สุขโสภิ



สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-636-073-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17537939

**ACADEMIC SUPERVISORY ROLES OF SUBJECT DIVISION HEADS
AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EASTERN SEABOARD AREA**



Mrs. Phannee Sooksopée

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Education In Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Graduate school

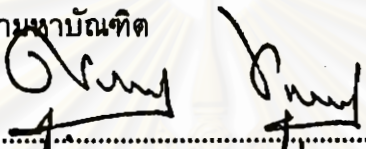
Chulalongkorn University

Academic Year 199๗

ISBN 974-636-073-6

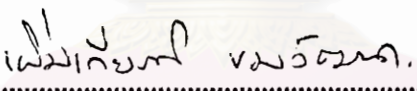
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเอง
และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก
โดย นางพรรณิ สุขโสภี
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

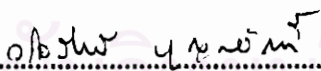

.....
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย


คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

ประธานกรรมการ


.....
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา


.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

กรรมการ



พรรณิ สุขโสภี. บทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเอง และของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ACADEMIC SUPERVISORY ROLES OF SUBJECT DIVISION HEADS AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EASTERN SEABOARD AREA) อ.ที่ปรึกษา รศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 151 หน้า, ISBN 974-636-073-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาตามการรับรู้ของตนเองและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 477 ฉบับ และครูผู้สอน 392 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 687 คน คิดเป็นร้อยละ 82.18 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมุติฐานด้วยค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหมวดวิชาที่รับรู้ในบทบาทการนิเทศงานวิชาการของตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนที่รับรู้ในบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ด้านการประเมินผลการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน

การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่ามีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 5 ด้านตามการรับรู้ของตนเองระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่กับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในทุกด้าน เพียงคู่เดียว ยกเว้นด้านการปฏิบัติการสอนที่มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า มีการรับรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กอีกหนึ่งคู่

การเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 5 ด้าน ตามการรับรู้ของครูผู้สอนระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสูตร
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม



C842379 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : ACADEMIC SUPERVISORY ROLES / SUBJECT DIVISION HEADS / PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHER / SECONDARY SCHOOL / EASTERN SEABOARD AREA

PHANNEE SOOKSUPEE : ACADEMIC SUPERVISORY ROLES OF SUBJECT DIVISION HEADS AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EASTERN SEABOARD AREA. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 151 PP. ISBN 974-636-073-6

The purpose of this research was to study and compare the academic supervisory roles of subject division heads as perceived by themselves and teachers in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education in the eastern seaboard area. 477 and 392 questionnaires, 687 or 82.18 % of which was sent back, were sent to the subject division heads and the teachers respectively. The data were analysed by the percentages, means, and standard deviation. The hypothesis was tested by the t-test and the F-test, and the findings were presented in an essay form and tables.

The results showed that the subject division heads' perception on academic supervisory roles was at a high level while the teachers' perception on academic supervisory roles of the subject division heads was at a moderate one.

The academic supervisory roles of the subject division heads were compared in all 5 roles : curriculum role, instruction role, teaching materials role, instructional evaluation role, and personnel development role. The result of the comparison between the perception of the subject division heads and that of the teachers revealed the statistically significant difference at 0.05 level in all roles.

It was also found that there was a significant difference of the preception at 0.05 level between the medium-sized and large-sized schools when a comparison regarding the sizes of the schools was made. There was no difference of perception in the small-sized schools.

As for the comparison of the academic supervisory roles of the subject division heads as perceived by themselves among the schools of different sizes, there was a statistically significant difference at 0.05 level in all roles except the instructional role between only a pair of the school of large size and those of medium size. In addition, a significant difference of perception in personnel development role at 0.05 level was achieved between a pair of the schools of large size and small size.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....
 สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
 ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์ และความกรุณาอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้โอกาสและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอ มา รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาในการตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำ ในการสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน , ดร.วิไลพร วรจิตตานนท์ , อาจารย์-เกษร มงคล , อาจารย์นิพนธ์ รอดภัย , อาจารย์สุวดี สุประดิษฐ์ , อาจารย์สุมาลี ศรีสม และ อาจารย์นงเยาว์ อภรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง ขอบคุณอาจารย์อรัญ อัจฉรานิววัฒน์ , อาจารย์วันเพ็ญ สุทธิพันธ์ , อาจารย์วัชรินทร์ เพชรชู ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้ หากงานวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ต่อวงการศึกษ ผู้วิจัยขอมอบความดีให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้องๆที่คอย เป็นกำลังใจ และให้ความอบอุ่นตลอดจนอดทนส่งเสริมให้การศึกษาตลอดมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พรรณิ สุขโสภี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	11
จุดมุ่งหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	13
ความจำเป็นของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	14
ขอบข่ายงานวิชาการภายในโรงเรียน	15
ผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	18
บทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอนในบทบาทการนิเทศ งานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา	57
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน	76
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการ ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	115
ประวัติผู้วิจัย	151

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง	41
2	กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน	42
3	จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	44
4	จำนวนร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของ หัวหน้าหมวดวิชา	49
5	จำนวนร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน	54
6	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ด้านหลักสูตร	58
7	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ด้านการปฏิบัติการสอน	61
8	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	64
9	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ด้านประเมินผลการสอน	68
10	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาบุคลากร	71
11	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน ในภาพรวม	75
12	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการระหว่างการรับรู้ของ หัวหน้าหมวดวิชาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	80
13	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการระหว่างการรับรู้ของ หัวหน้าหมวดวิชาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการระหว่างการรับรู้ของ หัวหน้าหมวดวิชาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่	79
15	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านหลักสูตร	80
16	ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนกด้านหลักสูตร	81
17	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการปฏิบัติการสอน	82
18	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านวัสดุอุปกรณ์สอน	83
19	ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนก ด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	84
20	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการประเมินผลการสอน	85
21	ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนก ด้านการประเมินผลการสอน	86
22	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของหัวหน้าหมวดวิชาระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการพัฒนาบุคลากร	87
23	ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จำแนก ด้านการพัฒนาบุคลากร	88
24	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านหลักสูตร	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการปฏิบัติการสอน	90
26	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน	91
27	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการประเมินผลการสอน	92
28	เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชา ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จำแนกด้านการพัฒนาบุคลากร	93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

- 1 แสดงกระบวนการนิเทศ

4



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย